

MetalMakina

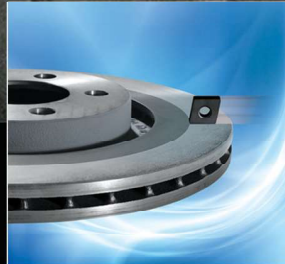
Ocak-Şubat 2021 Sayı:247 Fiyatı:20 ₺ ISSN1303-6378

Metal İşleme ve Makina İmalat Teknolojileri Dergisi

- Hidrolik Devrelerde Kullanılan Pompa Tipleri
- İmalatçının CE İşaretinde Görev ve Sorumlulukları
- Sanayicilere Üretimde Yüksek Performans İçin Yeni Nesil Teknoloji
- Endüstriyel Otomasyonda Önümüzdeki Dönemde Neler Göreceğiz?

Fanuc'dan Yüksek Performanslı Dikey İşleme Merkezi

Döküm Tornalama Uygulamaları İçin Yeni BCK10T ve BCK20T Kaliteleri

Numerika GH 1500 Korindon Taşlama Makinesi ile Krank Mili Taşlama

İmalatçının CE İşaretinde Görev ve Sorumlulukları

Yazar; İlker Alagöz (Endüstri Mühendisi)

Bu Makale, Ürün Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Farkındalığın Artırılması için Teknik Destek Projesi kapsamında ile hazırlanmıştır

CE işareti uygulamasında imalatçının sorumluluğu çok büyüktür. Üretime hazırlık, üretim sürecinde uygunluğu sürdürmek ve üretim sonrasında bir sorun saptandığında ürünün uygunluğundan kaynaklı zararları ödemek hep imalatçının sorumluluğundadır.

MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI

Avrupa Birliği (AB) temel hedeflerinden biri de malların serbest dolaşımıdır. AB tarihinin son 40 yılında bu hedef doğrultusunda oldukça ilerleme kaydedildi. 'Klasik Yaklaşım' olarak adlandırılan detaylı teknik ve idari metinlerin olduğu dönem, 1985'te yerini temel gereklerin sağlanmasının öncelik olarak görüldüğü 'Yeni Yaklaşım' dönemine bıraktı. 'Yeni Yaklaşım' döneminde ürün uygunluk değerlendirme süreçleri başarılı şekilde geliştirildi ve 700'e yakın mevzuatın kapsamı 27 yönetmeliğe kadar düşürüldü. 2000'li yılların başından itibaren daha kapsamlı düzenlemeleri

içerecek 'Yeni Yasal Çerçeve Yaklaşımı' belirlendi. Böylece uygulamalardaki birliğin sağlanması, piyasa gözetiminin etkinleştirilmesi gibi alanlarda sistem geliştirilmeye devam ediyor.

Türkiye ile AB arasında 1995'te imzalanan Gümrük Birliği anlaşmasıyla sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinin sınırlardaki kontrolleri ve serbest dolaşımı düzenlenmiş, bunun bir sonucu olarak AB mevzuatı Türkiye mevzuatı olarak uyarlanmaya başlamıştı.

AB Yönetmeliklerinin 2002'den itibaren ulusal mevzuat olarak uygulanmaya başlamasıyla, daha çok ihracatçılar tarafından bilinen ve önemsenen CE işareti ile ilgili konular tüm imalatçılarımızın ilgi alanına girdi. Aradan geçen 20 yılın sonunda CE işareti hakkında bilgi seviyesinin artması, yerli uygunluk değerlendirme kuruluşlarının oluşması gibi olumlu bir dizi gelişmenin sonucu olarak, başlangıçta yaşanan birçok sıkıntı artık kalmadı. Bununla birlikte hala ima-

latçının görev ve sorumluluklarının tam olarak bilinemediği, farkında olunmadığını görebiliyoruz. Örneğin, CE işaretinin sadece bir etiket olarak ya da gerekli olmamasına rağmen başka bir kuruluş tarafından kendilerine verilecek hak gibi algılandığı durumlarla karşılaşyoruz. Bu nedenle CE mevzuatı kapsamında imalatçıların görev ve sorumluluklarına yakından bakmakta fayda var.

İMALATÇI KİME DENİR?

Malların dolaşımı sırasında birçok ekonomik aktör görev alır. Ürünü tasarlayan, imal eden, imal ettiren, ihraç eden, ithal eden, distribütör, satıcı, yetkili temsilci gibi, zaman zaman birbirinin içine de geçen aktörler olabilir. Bu nedenle öncelikle, imalatçı kimdir sorusuna net bir cevap verebilmemiz gerekir.

İmalatçı, bir ürünün tasarım ve/veya imalatından sorumlu olan, kendi adı veya ticari markası ile piyasaya arz eden herhangi bir tüzel veya gerçek kişidir. Buna göre imalatçı ürünü kendisi imal edebilir. Fakat bu zorunluluk değildir. Kendi adına başka bir firmaya veya kişiye imal ettirebilir. Ayrıca imalatçı hazır ürünleri bir araya getiren, paketleyip piyasaya arz eden tüzel ve gerçek kişiler de olabilir. Burada önemli olan husus, ürünün kim tarafından piyasaya arz edildiğidir. Piyasaya arz eden taraf imalatçı olarak değerlendirilmektedir.

Piyasaya arz, aynı zamanda hizmete alma olarak da tanımlanır. Buna göre kendi işlerinde kullanılmak üzere ürün imal edenler de imalatçı olarak sayılır. Örneğin bir fabrikada, dışarıya satılmayacak, kendi kullanımı için makine imal

edildiye, bu durumda fabrika o makinenin imalatçısı sayılacaktır.

İmalatçının ürün tasarımını kendi yapması zorunlu değildir. Ürünün tasarımı, imalatı, paketlenmesi kendi adına başka taraflarca yapılabilir. Ürün üzerinde ve ambalajında adı veya ticari markası olan taraf imalatçı olarak değerlendirilir.

İmalatçının AB içerisinde veya Türkiye'de kurulu veya yerleşik olması beklenmez. Dünyanın herhangi bir ülkesinde, ürün kendi adı veya ticari markası ile AB ve Türkiye pazarına sunan herhangi bir tüzel veya gerçek kişi imalatçı sayılır. İmalatçının AB ve Türkiye dışında olması sorumlulukların azalmasına veya kaybolmasına neden olmaz. Bazı durumlarda imalatçılar sorumluluklarını diğer aktörlerle paylaşabilmektedir. Örneğin, ürünün AB dışında bir ülkeden ithal edilmesi durumunda, ithalatçının da imalatçının sorumluluklarını alabilmesi mümkündür.

İMALATÇININ SORUMLULUKLARI NELERDİR?

Ürünün sorumluluğu imalatçıya aittir.

Ürünün tasarımının, imalatının diğer taraflarca, örneğin alt yüklenicilerle yapılması durumunda, bu aşamaların kontrol altında tutulup ilgili yönetmelik şartlarının karşılanması imalatçıya aittir. İmalatçı sorumluluklarını hiçbir şekilde diğer taraflara devredemez. Aynı şekilde montaj, paketlenme gibi aşamaların başkalarına devredilmesi durumunda da nihai sorumluluk imalatçıya aittir. Bunun bir sonucu olarak sorumluluk devri veya paylaşımı olmaz. İmalatçı olarak anılan tüzel veya gerçek kişinin ürün ile ilgili tüm sorumlulukları aldığı farkında olması gerekir. İmalatçının ürünün uygun olduğunu gösteren tüm kanıtlara, dokümanlara ve gerekli ise belgelere sahip olması beklenir. Bu genel kurala bağlı olarak, imalatçı ürün piyasaya arz edilirken aşağıdakileri sağlamalıdır:

1. İmalatçı ürünün temel güvenlik gereklerini karşıladığını gösterecek ve

ilgili yönetmeliklerde tanımlı olan uygunluk değerlendirme metoduna uygun çalışmaları gerçekleştirmesi gerekmektedir. Çoğu zaman imalatçının kendisi bu faaliyetleri yürütebilir. Bazı durumlarda ürünün 'Onaylanmış Kuruluş' tarafından incelenmesi, test edilmesi gerekli olabilmektedir. Her durumda imalatçı ürün uygunluğuna yönelik sorumluluğu taşır.

2. Ürün ile ilgili teknik dosya hazırlanmalıdır.
3. AB Uygunluk Beyanı yapılmalıdır.
4. Ürünün güvenli taşınması, muhafaza edilmesi, kullanımı, bakımı ve bertaraf edilmesi için gerekli talimat ve güvenlik bilgileri hazırlanmalıdır. Bu talimat ve bilgiler tüm kullanıcı gruplarının genel anlayış seviyesine, gerekli olduğunda ilgili ülkenin diline uygun olmalıdır.
5. Ürünün piyasaya arzından sonra 10 sene boyunca teknik belgeleri saklanmalıdır.
6. Ürüne CE işaretini iliştiirmelidir.
7. Ürünün imalatında uygunluğun sürmesini sağlamalıdır. Ürün ile ilgili standart ve mevzuat takip edilip, gerekirse yeniden değerlendirme yapılmalıdır.

Ürün güvenliği ile ilgili sorunlar tespit edildiğinde veya bu yönde düşüncesi olan imalatçıların ürünü uygun hale getirmek, gerekirse ürünü piyasadan geri çekmek / toplatmak gibi düzeltici faaliyetleri gerçekleştirmesi beklenmektedir.

Ürünün piyasaya sunulmasından sonraki 10 sene boyunca ürün uygunluğundan kaynaklanan zararları ödeme sorumluluğu imalatçıya yüklenmiştir. Bu zararlar ölüm, yaralanma gibi durumlarda birlikte mallara gelen zararları da içerebilmektedir. Tazminat hükümleri otomatik olarak devreye girmez. Bu zararların kanıtlanması ve talep edilmesi şartı vardır. Tazminat hükümlerinin uygulanmasında ulusal mevzuatlar dikkate alınmaktadır.

Sonuç olarak, imalatçı CE ile ilgili yönetmeliklerde birçok kritik sorumluluğu yüklenmiş taraftır. Ürünün testlerinin ve belgelendirmesinin yaptırılması gibi durumlar, sorumlulukları ortadan kaldırmamaktadır. İmalatçıların herhangi bir olumsuz durumla karşılaşmadan AB ve Türkiye pazarında ürünlerini piyasaya sunabilmeleri için sorumluluklarının farkında olması ve ürün uygunluğu şartlarını sağlamaları gereklidir.